

חרדים ליהיי-טק

מגמות, הזדמנויות וצעדים נדרשים

ניצה (קלינר) קסיר

שולחן עגול בנושא:

כיצד ניתן להגדיל את היקף התעסוקה ביהיי-טק?

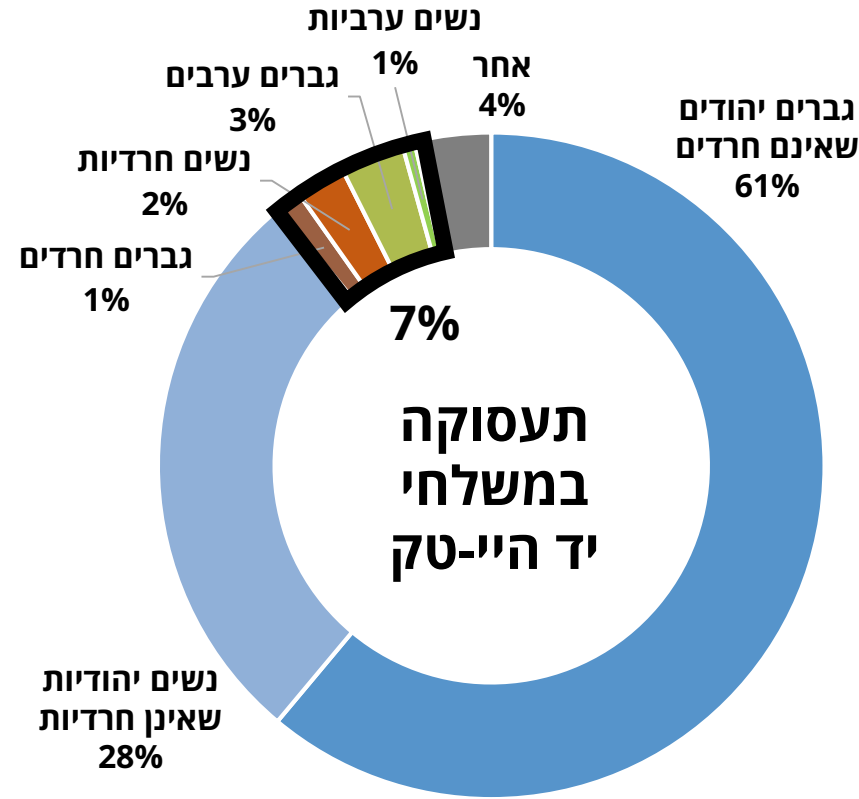
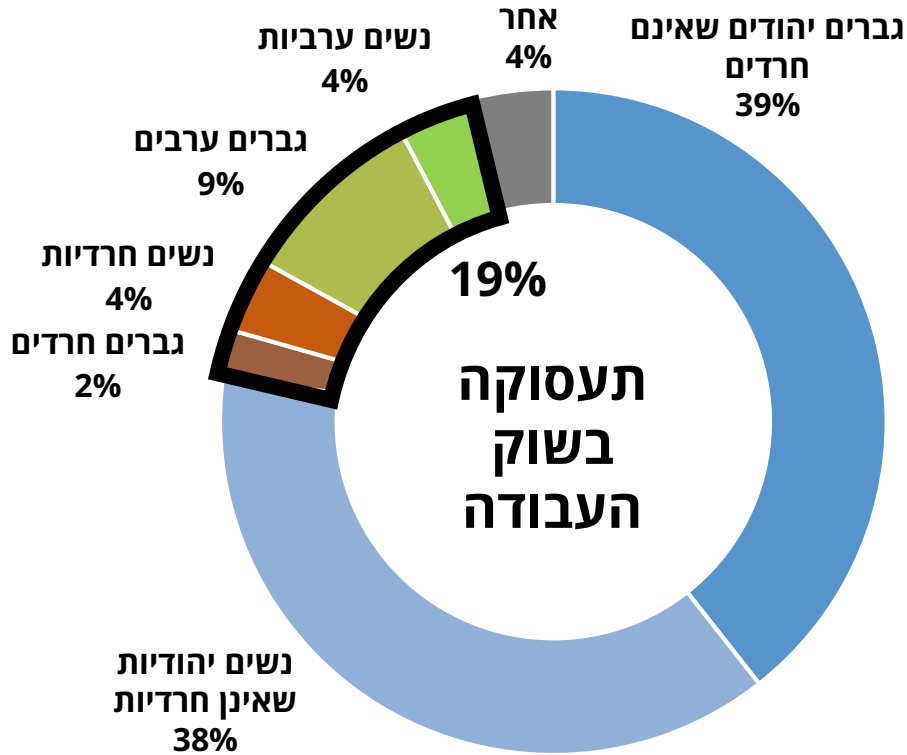
מכון אהרן, המרכז הבינתחומי הרצליה

המכון
החרדי
למחקרי
מדיניות

התפלגות המועסקים

התפלגות המועסקים, לפי אוכלוסייה ומין, שנת 2016

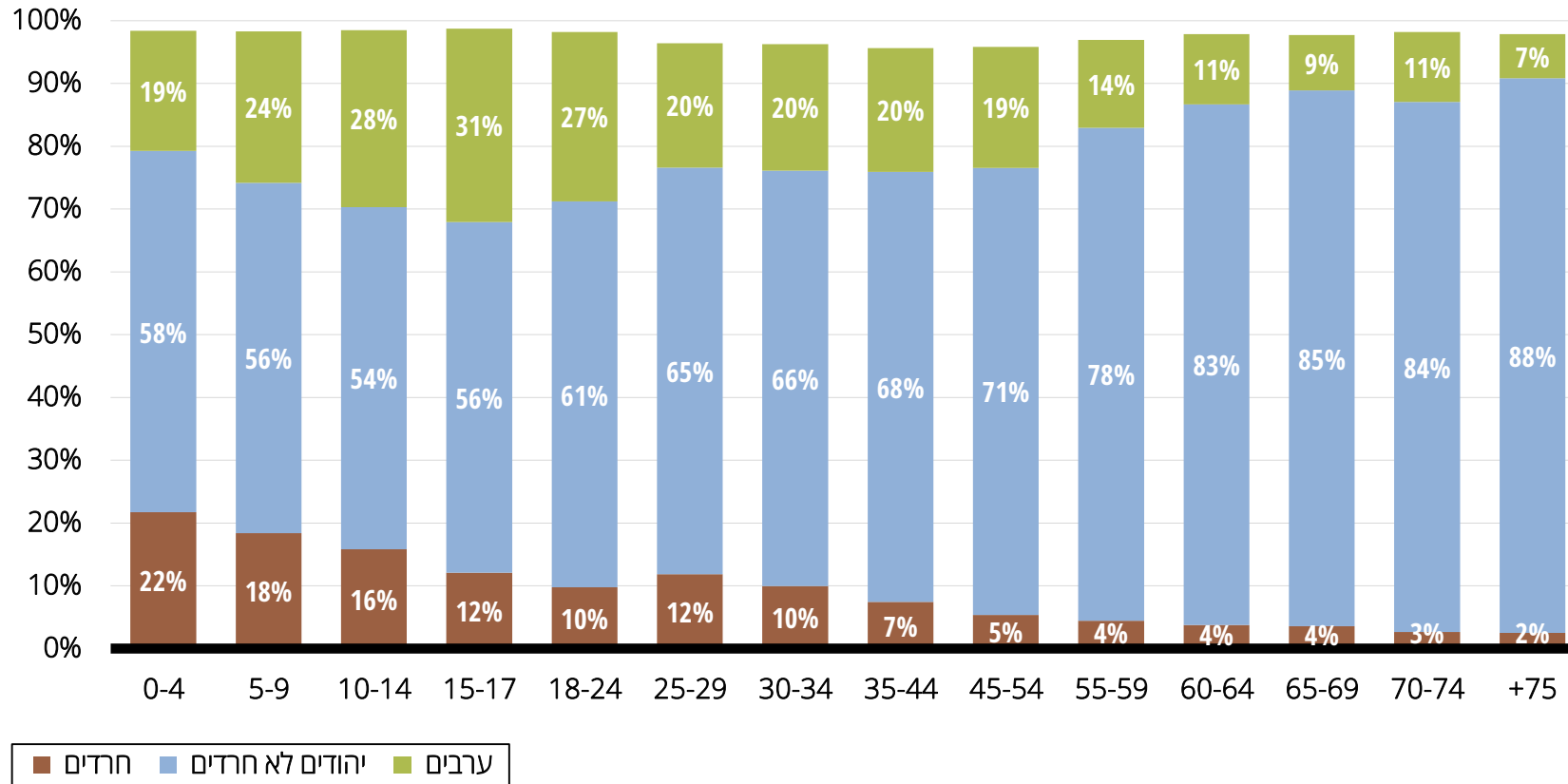
רוב המועסקים בהיי-טק הם יהודים לא-חרדים, ובעיקר גברים.

משקלם של החרדים והערבים בהיי-טק נמוך ממשקלם במועסקים ובאוכלוסייה

מקור: עיבודים לסקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2016. זיהוי האוכלוסייה החרדית מבוסס על הגדרה עצמית. גילי 15 ומעלה.
* משלחי יד בהיי-טק (הגדרה רחבה): הנדסאים וטכנאים בענפי טכנולוגיית המידע (ICT), בעלי משלח יד בענפי טכנולוגיית המידע ובעלי משלחי יד ומשלחי יד נלווים בתחומי המדע וההנדסה.

התפלגות האוכלוסייה

התפלגות האוכלוסייה*, לפי גילים

החברה החרדית מהווה כ-12% מהאוכלוסייה, ולפי תחזית הלמ"ס תהווה 32.1% ב-2065

מקור: ניצה (קלינר) קסיר ודמיטרי רומנוב, 2018. "איכות חיים של אוכלוסיות בחברה הישראלית – מבט השוואתי", המכון החרדי למחקרי מדיניות. נתונים: עיבודים לסקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2016 (חרדים – לפי הגדרה עצמית). * קיימת שארית של אחוזים ספורים המתייחסת לאוכלוסייה שאינה חלק משלוש קבוצות אוכלוסייה אלה.

ההיי-טק הזדמנות לתעסוקת נשים חרדיות

הזדמנות לנשים חרדיות

לנשים השמרניות:

- אינו מחייב בהכרח השכלה אקדמית (הסתייגות מאקדמיה)
- אפשרות לשכר גבוה יחסית
- אפשרות לעבודה מותאמת תרבות וצרכים
 - באזור המגורים
 - במשרה חלקית, מותאם לצרכי המשפחה
 - בסביבה מותאמת לסטנדרטים הרוחניים-התרבותיים

לנשים המשתלבות (בלימודים אקדמיים וסביבת עבודה מעורבת):

- אפשרות לשכר גבוה מאוד

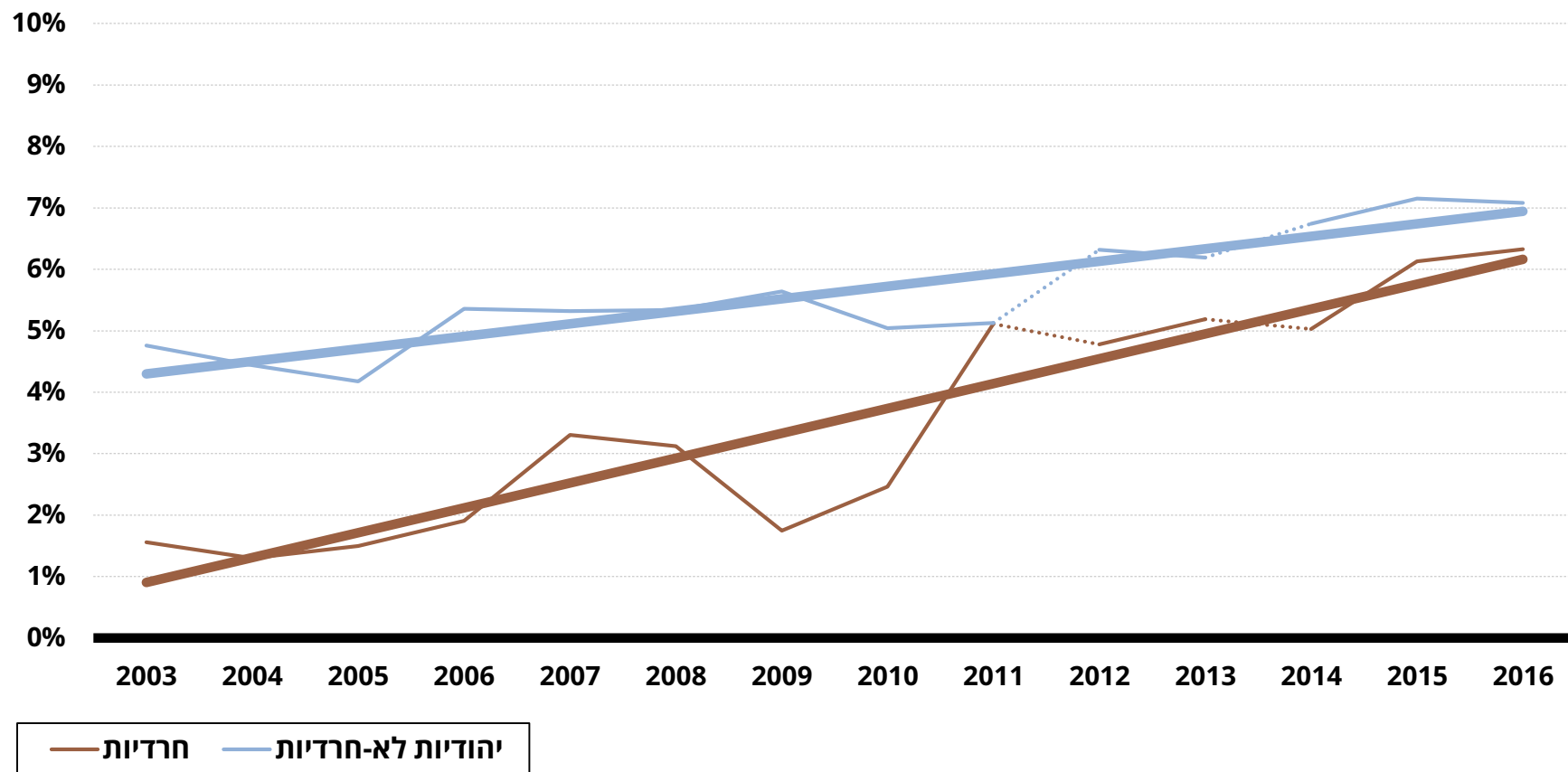
הפוטנציאל להיי-טק

- בשל חסמים תרבותיים וצרכי פרנסה, חלק מהמקצועות במשק פחות רלבנטיים לנשים חרדיות
- משכך, עבור נשים חרדיות עבודה בהיי-טק עשויה להיות רלבנטית עבור שיעור גבוה מהן, מעבר לשיעור של נשים בחברה הכללית

תעסוקת נשים בהיי-טק

שיעור המועסקות במשלח-יד בתחום ההיי-טק

לפי קבוצת אוכלוסייה, שנים 2016-2003

בשנים 2016-2003 שיעור החרדיות המועסקות במשלח-יד היי-טק גדל פי כ-4

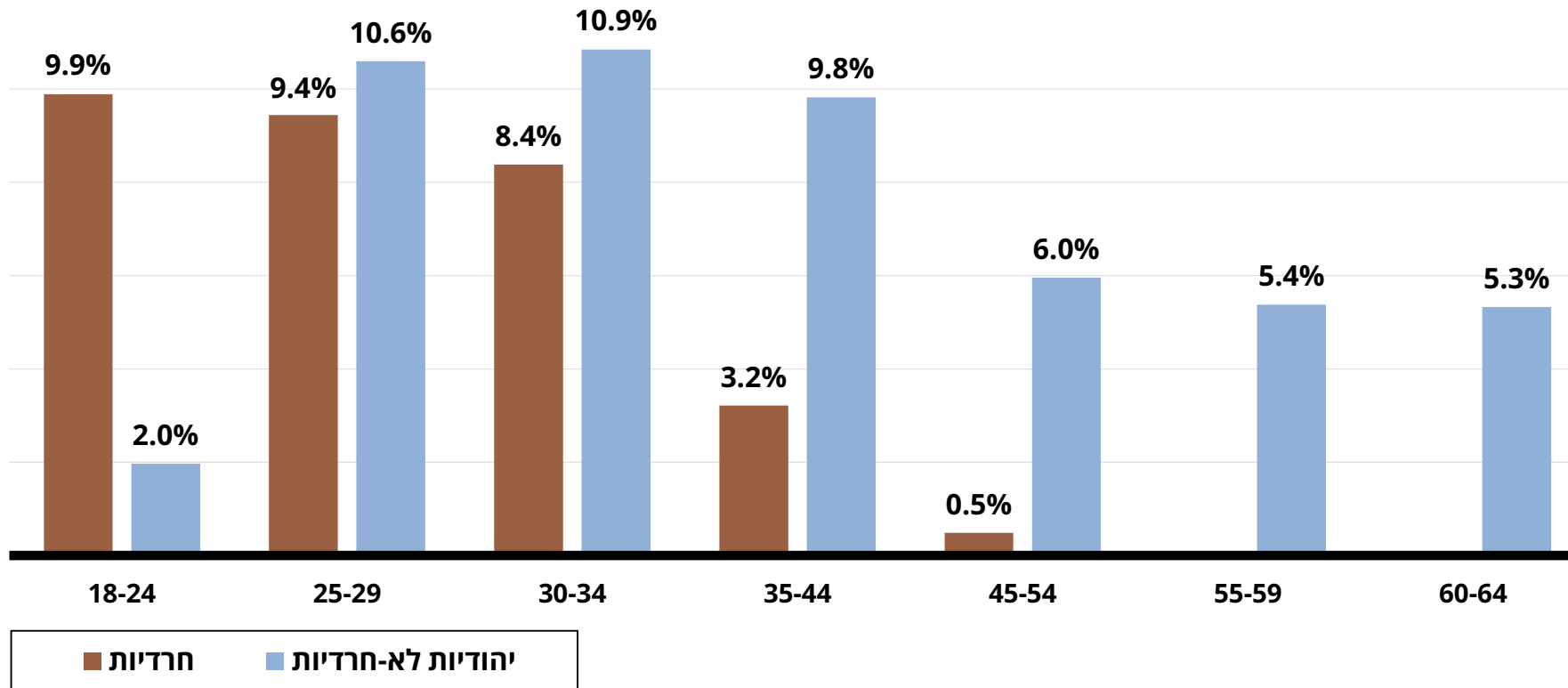
שיעור היהודיות הלא-חרדיות המועסקות במשלח-יד היי-טק גדל פי 1.5

מקור: עיבודים לסקרי כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2016-2003. עד שנת 2014 זיהו האוכלוסייה החרדית מבוסס על הגדרה בית הספר האחרון, משנה זו הוא מבוסס על הגדרה עצמית. גיל 15 ומעלה. *קיים שבר בסדרה בין השנים 2011 ו-2012, הנובע מהגדרה שונה של תחום ההייטק. לשם החלקת השבר, הנתונים לשנים 2011-2003 מוכפלים במקדם שרשרת המחושב לשנת 2012 (הגדרה חדשה חלקי הגדרה ישנה).

השתלבות נשים בהיי-טק

שיעור המועסקות במשלחי-יד בתחום ההיי-טק

לפי קבוצת גיל וקבוצת אוכלוסייה, שנת 2016

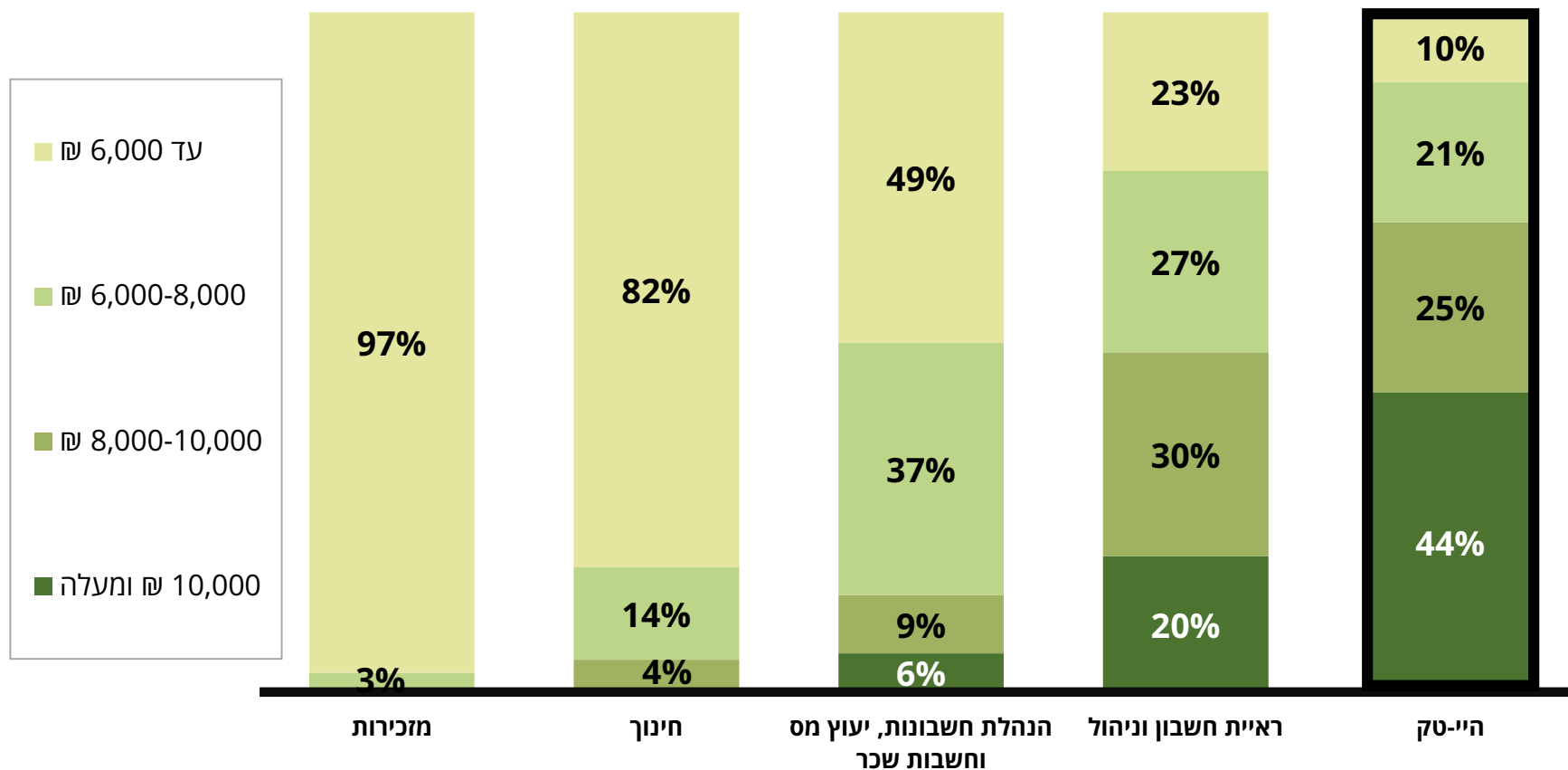
החרדיות הצעירות משתלבות יותר ויותר בהיי-טק, והן סוגרות את הפער עם היהודיות הלא-חרדיות

מקור: עיבודים לסקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2016.
*משלחי יד בהיי-טק (הגדרה רחבה): הנדסאים וטכנאים בענפי טכנולוגיית המידע (ICT), בעלי משלח יד בענפי טכנולוגיית המידע ובעלי משלחי יד ומשלחי יד נלווים בתחומי המדע וההנדסה.

שכר הבוגרות

בוגרות הסמינרים במשלח-ייד היי-טק משתכרות שכר גבוה, בהשוואה לשאר הבוגרות

התפלגות רמת השכר, לפי תחום עיסוק

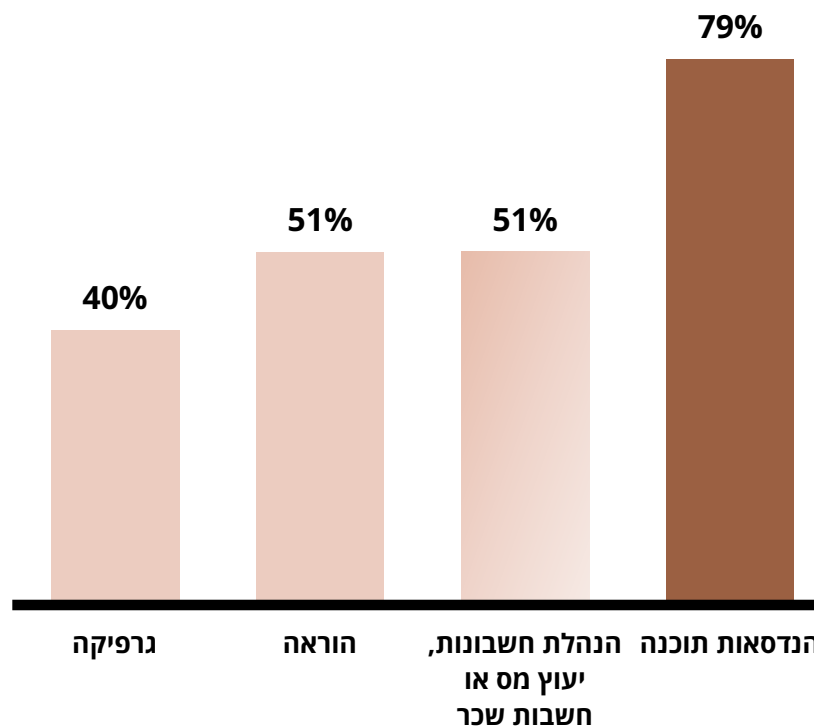

מקור: עיבודים לסקר בוגרות סמינרים של המכון החרדי למחקרי מדיניות, 2018.

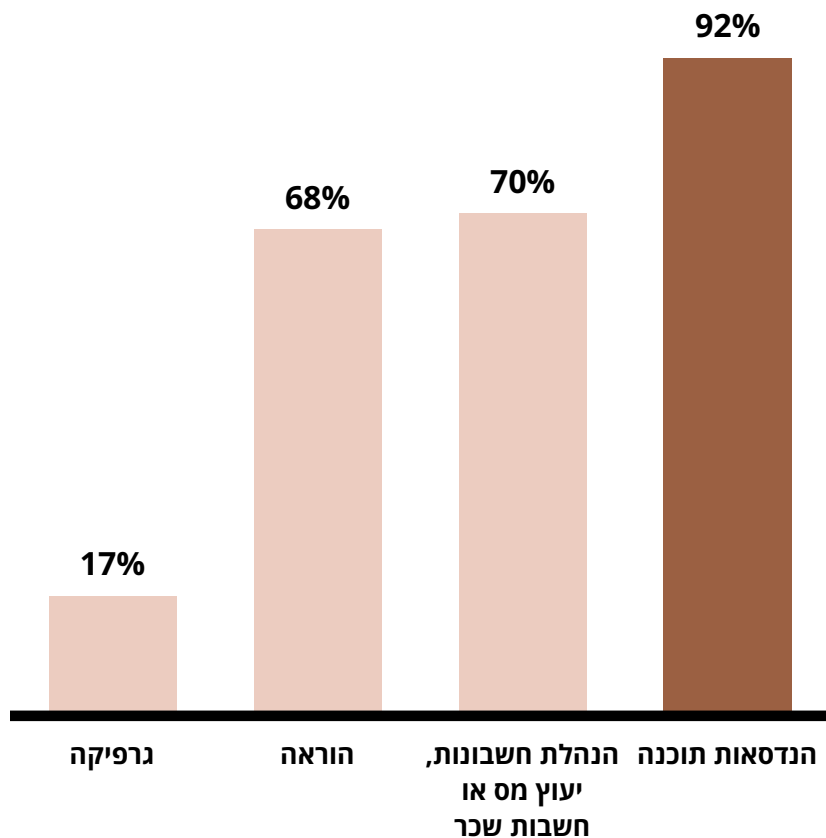
בוגרות סמינרים

הרוב המוחלט של
הנשים החרדיות
רוכשות את
השכלתן בסמינרים

שיעור הבוגרות המרוצות מהמסלול שלמדו בסמינר

שיעור המועסקות במקצוע שלמדו בסמינר

מקור: עיבודים לסקר בוגרות סמינרים של המכון החרדי למחקרי מדיניות, 2018.

קשיים של חרדיות

השכר הממוצע של חרדיות, גילי 25-35, נמוך בכ-25% משל יהודיות חילוניות*

מקומות העבודה והמקצועות של נשים חרדיות בהיי-טק

- שיעור גבוה במשלחי יד בתחתית התפלגות השכר בהיי-טק
- שכיחות גבוהה במקומות עבודה שבהם השכר בתחתית התפלגות השכר בהיי-טק
- רווחת תעסוקה דרך חברות קבלן

תהליך השילוב של
נשים חרדיות בהיי-
טק חלקי

הכשרה

- מרבית הנשים החרדיות רוכשות את הכשרתן בסמינרים – רמת ההכשרה אינה מספקת להשתלבות בתפקידים מתקדמים בהיי-טק**

* איתן רגב, 2016, מכון טאוב. (מצגת לוועדת המדע והטכנולוגיה בכנסת).
** ראו גם ברנד גלעד, 2018. "האם מדינת הסטארט אפ יכולה לנדול?", מרכז טאוב; התייחסות להכשרה במכללות ב: Human Capital, Survey Report, Israel Innovation Authority, 2018

כיווני פעולה - הון אנושי, שדרוג רמת ההכשרה

- העלאת רמת הלימודים בתיכון במקצועות הרלבנטיים לתחום

- אנגלית ומתמטיקה ברמה מקבילה של 5 יח"ל
- אמצעי למידה דיגיטליים ללא חשיפה לאינטרנט או עם חשיפה מינימאלית

- פיתוח וטיוב תכניות הלימודים וההכשרות בסמינרים

- עדכון סילבוסים והטמעתם בסמינרים (מה"ט)
- פיתוח תכניות לימוד מקבילים לרמה אקדמית (בשיתוף תעשיית ההיי-טק וגופי הכשרה מובילים)
- חיזוק ופיתוח משאבים פנים-מוסדיים – הצטיינות בהתאם לצרכי ההכשרה
- שיתוף פעולה עם מוסדות הכשרה נוספים לטובת מעבדות ותשתיות

- התנסות עצמית במהלך הלימודים

- תכנית לפיתוח עובדי הוראה וחיבורם לשוק העבודה

- שימוש בפלטפורמות לימודים וירטואליות – הקמת קמפוס חרדי וירטואלי (ישראל דיגיטלית)

פוטנציאל להכשרת נשים רבות להיי-טק

מאפיינים ואתגרים - השכלה ויציאה לשוק העבודה

- **השכלה**
 - אידיאל לימוד התורה: התמקדות בלימודים תורניים; מחסור בידע במתמטיקה, באנגלית ובמחשב
 - שיטות לימוד: דגש רב על לימודים בחברותא
- **לימודים באקדמיה**
 - שיעור נמוך מאוד, בפרט שיעור נמוך בתחומי ההיי-טק
 - בקרב הלומדים, שיעורי נשירה גבוהים במכונות ובלומדים לתואר, ובפרט במקצועות בתחום ההיי-טק
- **גיל יציאה לעבודה - יוצאים לשוק העבודה כשהם (לרוב) בעלי משפחה**
- **קושי כלכלי ללמוד לימודים ממושכים ולשלם שכר לימוד גבוה**

פוטנציאל ההיי-טק

- למעסיק: הגבר החרדי מתאפיין ברמה גבוהה של אוריינות ויכולות למידה למרות העדר השכלה פורמלית
- לגבר החרדי: לצורך שילוב בהיי-טק ניתן לעבור הכשרות של שנה / שנה וחצי, ללא לימודים לתואר שכר גבוה

צעדים נדרשים

- תכניות לימוד לא במוסדות החינוך – עבודה עם גברים חרדים בשלב יציאתם לשוק העבודה
- תכניות לימוד מותאמות תרבות וצרכים
 - השלמת לימודים בסיסים
 - שיטות הוראה מותאמות לחברה החרדית
 - עבודה מעשית, התנסות
- המודל: הכשרה + הלוואות/מלגות קיום (נמוכות יחסית)

צעד נוסף - תכנון עירוני

- לצד הקמת מרכזי תעסוקה בשכונות וערים חרדיות יש צורך להקים גם מתחמים למרכזי הכשרות טכנולוגיות (לגברים וגם לנשים)

**העסקת חרדים ואוכלוסיות מגוונות
אחרות בהיי-טק מהווה פתרון לא
רק למחסור בכוח-האדם, אלא גם
להגדלת היצירתיות והחדשנות**

תודה